

Warszawa, 27 maja 2024 r.

Stanowisko ZPP do zmian w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności (dalej jako: „KPO”) przedkładamy nasze uwagi i propozycje zmian w rewizji KPO z prośbą o ich analizę oraz uwzględnienie

- ZPP już w 2021 roku zwracał uwagę na konieczność korekt w KPO, w szczególności w kluczowych sektorach takich jak energetyka, polityka zdrowotna, transformacja cyfrowa czy elektromobilność i neutralność technologiczna w transporcie.
- ZPP wskazuje na konieczność przekierowania alokacji z działań, które się nie rozpoczęły o znacznym stopniu skomplikowania na inwestycje o dużym stopniu zaawansowania oraz na współfinansowanie inwestycji dla przedsiębiorstw.
- ZPP przedstawia w stanowisku uwagi szczegółowe do rewizji KPO w kontekście budowy infrastruktury terminalowej offshore, modernizacji infrastruktury podmiotów leczniczych i stworzenia sprzyjających warunków dla rozwoju sektora leków i wyrobów medycznych.

Uwagi ogólne do Projektu

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców (dalej jako: „ZPP”), w nawiązaniu do przyjętej uchwały Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2024 r. w sprawie zmiany Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (dalej jako: „KPO”) niniejszym przedkłada uwagi i propozycje zmian w rewizji KPO. ZPP brało aktywny udział w procesie konsultacyjnym KPO w 2021 roku. Nasza organizacja już wtedy zwracała uwagę na konieczność dokonania korekt, w szczególności w kluczowych sektorach takich jak energetyka, polityka zdrowotna, transformacja cyfrowa czy elektromobilność i neutralność technologiczna w transporcie. Z uznaniem przyjmujemy działania Rady Ministrów mające na

celu rewizję i poprawę Planu, deklarując jednocześnie pełną otwartość na udział w pracach Rady Ministrów nad tym dokumentem ze stroną społeczną.

ZPP brakło aktywny udział w procesie konsultacyjnym KPO w 2021 roku. Nasza organizacja już wtedy zwracała uwagę na konieczność dokonania korekt, w szczególności w kluczowych sektorach takich jak energetyka, polityka zdrowotna, transformacja cyfrowa czy elektromobilność i neutralność technologiczna w transporcie. Z uznaniem przyjmujemy działania Rady Ministrów mające na celu rewizję i poprawę Planu, deklarując jednocześnie pełną otwartość na udział w pracach Rady Ministrów nad tym dokumentem ze stroną społeczną.

Przekierowanie alokacji z działań, które się nie rozpoczęły o znacznym stopniu skomplikowania na inwestycje o dużym stopniu zaawansowania oraz na współfinansowanie inwestycji dla przedsiębiorstw.

Skierowanie środków na bardziej zaawansowane inwestycje zwiększa szanse na ich efektywne wykorzystanie. Projekty takie jak A2.1.1, które wspierają przedsiębiorstwa w dziedzinach robotyzacji i cyfryzacji, są kluczowe dla poprawy konkurencyjności gospodarki. Ich realizacja wpłynie na wzrost innowacyjności i efektywności operacyjnej polskich firm. Ze względu na ograniczenia czasowe związane z wdrażaniem KPO, istotne jest skupienie się na projektach, które można szybko i skutecznie zrealizować. Projekty o wysokim stopniu zaawansowania oraz te kluczowe dla rozwoju przedsiębiorstw powinny być priorytetem, aby maksymalnie wykorzystać dostępne środki. Inicjatywy takie jak B1.2.1 i D3.2.1, które koncentrują się na efektywności energetycznej, wykorzystaniu OZE oraz rozwoju sektora farmaceutycznego i wyrobów medycznych, mają duży potencjał redukcji emisji i zwiększenia innowacyjności. Wsparcie tych projektów jest zgodne z długoterminowymi celami ekonomicznymi i środowiskowymi. Przeznaczenie środków na te obszary pozwoli na skuteczniejsze wykorzystanie funduszy KPO, przyspieszenie realizacji strategicznych projektów oraz uniknięcie ryzyka niewykorzystania budżetu KPO.

W ramach inwestycji A2.1.1 dotyczącej wsparcia robotyzacji i cyfryzacji w przedsiębiorstwach, dla której liczba złożonych wniosków znacznie przekracza dostępne środki (1 mld zł w ramach trybu konkursowego; 4 mld zł wartość

wnioskowanego dofinansowania), proponujemy rozważenie istotnego zwiększenia alokacji na ten konkurs.

Rozszerzenie przypisania środków w ramach działania A2.1.1 KPO uzasadnia się z kilku istotnych przyczyn. Po pierwsze, w ramach Komponentu A programu zaawansowanie realizacji poszczególnych reform jest najwyższe. To sugeruje, że przeniesienie dodatkowych środków do tego obszaru może przyspieszyć realizację już skutecznie prowadzonych działań. Po drugie, zwiększenie alokacji umożliwiłoby pełne wykorzystanie potencjału tych projektów, które już osiągnęły znaczący stopień realizacji. Trzeci argument odnosi się do wzmocnienia roli sektora prywatnego w alokacji środków. Przeniesienie planowania i ogłaszania naborów konkursowych na grunt konkurencyjny przeniesie większą odpowiedzialność na podmioty prywatne. Taki krok nie tylko odciążałby administrację publiczną, lecz także mógłby zwiększyć innowacyjność przedsiębiorstw na krajowym rynku oraz zintensyfikować inwestycje sektora prywatnego.

Dodatkowo, sugerujemy redukcję budżetów dla projektów o niepewnej perspektywie realizacyjnej, a pozyskane w ten sposób środki przekierować na inwestycje z wyraźnie określonym procesem selekcji i wyboru projektów, gdzie potrzeby ostatecznych beneficjentów wsparcia pozostają nadal nienasycone. Podsumowując, poszerzenie alokacji w ramach działania A2.1.1 KPO jawi się jako strategiczna decyzja, która mogłaby przynieść bardziej efektywne wykorzystanie środków oraz zachęcić sektor prywatny do intensyfikacji działań inwestycyjnych i innowacyjnych na rynku.

Zmiana formy docelowego finansowania inwestycji B1.2.1 dotyczących efektywności energetycznej i OZE w przedsiębiorstwach – inwestycje o największym potencjale redukcji gazów cieplarnianych – z pożyczek na finansowanie mieszane, obejmujące pożyczki z istotną częścią umarzalną, jest konieczna.

Zmiana formy docelowego finansowania inwestycji B1.2.1. Efektywność energetyczna i OZE w przedsiębiorstwach – inwestycje o największym potencjale redukcji gazów cieplarnianych z pożyczek na formę mieszaną, obejmującą finansowanie pożyczkowe z istotną częścią umorzeniową.

Finansowanie w formie mieszanej zachęca przedsiębiorstwa do inwestycji w projekty redukujące emisje gazów cieplarnianych, nawet jeśli nie przynoszą one bezpośrednich zysków. Nowe, ambitne cele redukcji emisji CO₂ stawiają przed firmami wyzwania związane z wysokimi kosztami początkowymi. Mieszane finansowanie z częścią umarzalną zmniejsza to obciążenie finansowe, ułatwiając realizację celów. Zwiększenie efektywności energetycznej i wykorzystanie OZE w dużych firmach wymaga znacznych inwestycji, ale jednocześnie oferuje znaczne możliwości redukcji emisji. Mieszane finansowanie jest kluczowe dla osiągnięcia krajowych i międzynarodowych celów klimatycznych. Obecne systemy wsparcia są niewystarczające, by sprostać wyznaczonym celom redukcji emisji. Włączenie finansowania z częścią umarzalną może poprawić skuteczność tych systemów, umożliwiając realizację bardziej ambitnych celów związanych z efektywnością energetyczną i OZE. Wprowadzenie takiego finansowania dla inwestycji B1.2.1 jest kluczowe dla stymulowania działań przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej i OZE. Takie wsparcie finansowe pomoże firmom w realizacji niezbędnych inwestycji, przyczyniając się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, jednocześnie minimalizując wpływ na ich konkurencyjność i stabilność zatrudnienia.

C2.1.2. Wyrównanie poziomu wyposażenia szkół w przenośne urządzenia multimedialne

ZPP wyraża gotowość do współpracy przy opracowywaniu rekomendacji dotyczących standardów sprzętu elektronicznego i rozwiązań aplikacyjnych nowoczesnych szkół, obejmujących monitory nabiurkowe, monitory profesjonalne, tablety, laptopy oraz oprogramowanie.

C2.2.1. Wyposażenie szkół/instytucji w odpowiednie urządzenia i infrastrukturę ICT w celu poprawy ogólnych wyników systemów edukacji

ZPP deklaruje gotowość do współpracy przy opracowywaniu branżowych standardów sprzętu i rozwiązań, które usprawnią procesy edukacyjne. Podtrzymuje rekomendację wykorzystania zarówno laptopów, jak i tabletów w systemach edukacyjnych. W odpowiedzi na rosnące zagrożenia cybernetyczne, ZPP chce opracować rekomendacje dotyczące zabezpieczenia urządzeń końcowych oraz możliwości ich zarządzania i monitorowania. Uważamy, że poza sprzętem, kluczowe jest stworzenie bezpiecznego ekosystemu w szkołach, co jest szczególnie

ważne w kontekście rosnącej skali zagrożeń. Postulujemy także o umożliwienie szerszego wykorzystania tabletów i telefonów w edukacji. Nowoczesne tablety, wyposażone w akcesoria takie jak klawiatura, myszka, czy monitor, mogą być ergonomicznie i nowocześnie wykorzystywane w procesie edukacyjnym.

W przypadku pracowni STEAM oraz laboratoriów AI - Wprowadzenie wymogu zakupu nowego sprzętu do szkół

Postulujemy wprowadzenie limitu na zakup sprzętu technicznego i wyposażenia dla szkół w ramach programu, nie przekraczającego 40% ogólnych kosztów projektów. Pozostałe środki powinny być przeznaczone na szkolenia kadry pedagogicznej, opracowanie dedykowanych treści cyfrowych, zakup licencji i praw autorskich do materiałów edukacyjnych oraz aplikacji wspierających pracę w pracowniach STEAM. Dzięki realizacji programów rządowych, takich jak Laboratoria Przyszłości i Aktywna Tablica, szkoły są obecnie dobrze wyposażone. Dodatkowo, otrzymują wsparcie z nowych programów regionalnych i funduszy unijnych (EFS+ lub EFRR). Jednak poziom kompetencji cyfrowych nauczycieli wciąż pozostaje niesatysfakcjonujący.

Rozwój kompetencji cyfrowych nauczycieli

Proponujemy wprowadzenie obowiązkowych szkoleń dla nauczycieli z zakresu korzystania z technologii opartych na AI, VR i AR. Analiza przeprowadzona w 2024 roku wykazała, że tylko niewielki odsetek nauczycieli używa nowoczesnych narzędzi, takich jak ChatGPT (4% ma konto, 2% wykorzystuje w dydaktyce – badania sieci szkół INFOTECH). Wskazuje to na pilną potrzebę zmiany podejścia administracji i skupienia się na podstawowych szkoleniach z zakresu AI oraz innych dziedzin STEAM.

Elastyczność i dywersyfikacja KPO

Proponujemy, aby nowe programy opierały się na podejściu popytowym, dając szkołom autonomię w decyzjach dotyczących inwestycji i zakresu wsparcia na podstawie ich indywidualnych potrzeb. Taka elastyczność we wdrażaniu programu powinna być połączona

z przedłużeniem okresu realizacji (pracownie STEAM/AI) do końca wdrażania KPO oraz dostosowaniem do regionalnych potrzeb rynku pracy.

Proponujemy włączenie dostawców rozwiązań Edtech w program pracowni STEAM

W Polsce działa wiele innowacyjnych firm MŚP, które tworzą nowoczesne rozwiązania technologiczne dla szkół. Popieramy wykorzystanie ich potencjału poprzez włączenie tych przedsiębiorstw w system naborów wniosków. Takie działanie stymuluje rozwój polskiego sektora technologicznego oraz ułatwia szybką adaptację innowacyjnych narzędzi i rozwiązań cyfrowych.

E1.1.1. Wsparcie dla gospodarki niskoemisyjnej – 1 113 mln euro - przeniesienie inwestycji do części pożyczkowej KPO

Zgadzamy się z komentarzem dotyczącym zmian: „Skuteczne i pilne wdrożenie Instrumentu, którego cele są kluczowe dla przekształcenia polskiej gospodarki w kierunku zeroemisyjnym. Inwestycja ta jest istotna dla wzmocnienia konkurencyjności polskiego przemysłu i przyspieszenia przejścia przemysłu UE na technologie bezemisyjne lub niskoemisyjne oraz pobudzenia inwestycji w nowe zdolności produkcyjne w zakresie czystych technologii.”

Jeśli wszyscy rozumiemy wagę tego zadania dla budowania odporności i modernizacji naszej gospodarki, a także dla tempa transformacji energetycznej, stoimy na stanowisku, że przeniesienie tej inwestycji do części pożyczkowej zwiększy związane z nią ryzyko, zniechęci przedsiębiorców i w efekcie ograniczy liczbę projektów oraz tempo oczekiwanych zmian.

Ponadto, po zapoznaniu się ze szczegółowym opisem projektów kwalifikujących się do finansowania, zwracamy uwagę na rosnący potencjał technologii wodorowych, które zostały wymienione tylko w punkcie dotyczącym instalacji przemysłowych. Proponujemy uwzględnienie technologii wodorowych także w części dotyczącej produkcji pojazdów i ich komponentów poprzez dodanie ogniw paliwowych, zbiorników na wodór oraz innych elementów wykorzystywanych w produkcji pojazdów wodorowych oraz części do tych pojazdów. Nasz przemysł motoryzacyjny oraz silny sektor komponentów do pojazdów, poszukujący najlepszych dróg transformacji, rozważa takie inwestycje.

E1.1. Wzrost wykorzystania transportu przyjaznego dla środowiska - proponowane usunięcie kamienia milowego E4G. Wejście w życie aktu prawnego wprowadzającego podatek od posiadania pojazdów związanych z emisjami zgodne z zasadą „zanieczyszczający płaci”

Wprowadzenie tego typu podatku mocno obciążyłoby przedsiębiorców, którzy nie są gotowi na zwiększone koszty związane z zakupem i użytkowaniem pojazdów zeroemisyjnych. Pojazdy te nie zapewniają też ciągłości działalności z powodu ograniczonego zasięgu i niedostatecznej infrastruktury. Uważamy, że uwzględnienie tych kosztów w cenach produktów i usług byłoby społecznie i ekonomicznie niewykonalne. Zwracamy również uwagę, że w polskich warunkach, spośród dwóch parametrów (emisje CO₂ i NO_x), tlenki azotu mają bezpośredni wpływ na zdrowie mieszkańców i powinny być priorytetem w poszukiwaniu akceptowalnych rozwiązań. Słusznie podkreślono w uzasadnieniu, że ponad 100 tys. firm zajmuje się transportem drogowym, co ma znaczenie dla zatrudnienia i PKB. Wprowadzenie istotnych zmian w podatkach czy opłatach związanych z rejestracją lub posiadaniem pojazdów wymaga starannego planowania, odpowiedniego harmonogramu i konsultacji w ramach Rady Dialogu Społecznego.

E1.2. Zwiększenie udziału transportu zeroemisyjnego i niskoemisyjnego, zapobieganie problemowi negatywnego wpływu transportu na środowisko i jego ograniczenie

W kwestii przesunięcia terminu realizacji kamieni milowych E1L i E2L, uważamy, że nowy, proponowany termin obowiązkowego tworzenia stref czystego transportu (I kw. 2026), mimo przesunięcia o rok, jest nadal nierealistyczny. Biorąc pod uwagę obecne ceny i dostępność pojazdów zero- i niskoemisyjnych oraz rozwój infrastruktury, termin ten powinien zostać przesunięty na przykład na rok 2030, aby uniknąć konieczności kolejnych zmian w przyszłości. Dodatkowo, w opisie komponentu stwierdzenie: „do stref będą mogły wjeżdżać wyłącznie ‘niskoemisyjne’ pojazdy osobowe” może budzić wątpliwości i dopuszczać różne interpretacje, w tym najbardziej restrykcyjne, obejmujące tylko pojazdy zeroemisyjne i hybrydy plug-in. Takie rozwiązanie byłoby nie do zaakceptowania zarówno dla przedsiębiorców, jak i mieszkańców miast.

Uwagi szczególne do Projektu

B2.2.3. - Budowa infrastruktury terminalowej offshore

Rozszerzenie zakresu w ramach budowy infrastruktury terminalowej offshore o „Pogłębienie toru wodnego w Porcie wewnętrznym w Ustce wraz z pogłębieniem basenu osadnikowego u ujścia rzeki Słupi”. Zakres realizowany przez Urząd Morski w Gdyni.

W ramach zadania wykonane zostaną prace polegające na pogłębieniu toru wodnego, których celem jest poprawa dostępności i funkcjonowania Portu Ustka.

D1.2.1 Rozwój opieki długoterminowej poprzez modernizację infrastruktury podmiotów leczniczych na poziomie powiatowym

Włączenie do grupy wnioskodawców w ramach działania D1.2.1 Rozwój opieki długoterminowej poprzez modernizację infrastruktury podmiotów leczniczych na poziomie powiatowym, szpitali, które posiadają kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia (NFZ) lub będą ubiegać się o taki kontrakt.

Włączenie szpitali mających kontrakt z NFZ lub ubiegających się o taki kontrakt do grupy wnioskodawców jest uzasadnione celem rozwoju opieki długoterminowej poprzez modernizację infrastruktury medycznej. Umożliwienie udziału szpitalom z kontraktem NFZ rozszerza zakres programu, co jest kluczowe dla głębszej i bardziej zrównoważonej transformacji systemu opieki zdrowotnej. Pozwoli to na lepsze dostosowanie wsparcia do lokalnych warunków i potrzeb, które różnią się w zależności od regionu ze względu na różne tendencje demograficzne i gęstość zaludnienia.

Inwestowanie w szpitale, które mają lub będą ubiegać się o kontrakt z NFZ, pozwala na optymalizację zasobów i infrastruktury w miejscach, gdzie istnieje niezaspokojone zapotrzebowanie na takie usługi. Szpitale te są już zintegrowane z systemem opieki zdrowotnej i podlegają regularnej ocenie, co zapewnia podstawę do oceny jakości

świadczonych usług. Wspieranie tych placówek przyczyni się do podniesienia standardów opieki.

Wybór szpitali na podstawie jasnych i przejrzystych kryteriów, uwzględniających m.in. potrzeby demograficzne, jakość opieki oraz plany restrukturyzacji, zapewni sprawiedliwy i celowy proces selekcji. Rozszerzenie grupy wnioskodawców o szpitale z kontraktem NFZ lub ubiegające się o taki kontrakt umożliwi kompleksowe podejście do rozwoju opieki długoterminowej i geriatrycznej, przyczyniając się do poprawy jakości życia pacjentów i efektywności systemu opieki zdrowotnej.

D3.2 Stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju sektora leków i wyrobów medycznych

Rządowa decyzja o wycofaniu się z komponentu KPO dotyczącego produkcji aktywnych substancji farmaceutycznych (API) w Polsce wywołuje poważne obawy co do strategicznych celów krajowego sektora farmaceutycznego. Produkcja API jest fundamentem dla niezależności farmaceutycznej kraju, co jest szczególnie ważne w kontekście globalnych kryzysów zdrowotnych i zakłóceń łańcuchów dostaw. Oparcie się na zagranicznych dostawcach może prowadzić do poważnych niedoborów leków w sytuacjach kryzysowych. Rezygnacja z tego projektu może wpłynąć negatywnie na rozwój krajowego przemysłu farmaceutycznego, który potrzebuje inwestycji w nowoczesne technologie i infrastrukturę, natomiast wycofanie środków z KPO odbiera sektorowi farmaceutycznemu szansę na konkurencyjność na międzynarodowej arenie.